

Datum 2023-03-14

FI dnr 16-12527

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya regler om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning

Sammanfattning

Finansinspektionen meddelar nya föreskrifter om prövning av ägare, ägarlednings- och ledningspersoner i finansiella företag. Dels handlar det om nya föreskrifter som enbart gäller för kreditinstitut, det vill säga banker och kreditmarknadsföretag. Dels är det nya föreskrifter som gäller för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut. De nya föreskrifterna ersätter Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning. Vidare meddelas nya allmänna råd som ersätter Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2011:50) om ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

Bakgrunden till att det införs nya regler är främst att Europeiska kommissionen (kommissionen) har beslutat om en delegerad förordning¹ som reglerar vilka uppgifter som en ansökan om auktorisation av kreditinstitut ska innehålla. Förordningen anger bland annat vilken information som sökanden ska lämna in till tillsynsmyndigheten för att denna ska kunna genomföra ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning vid auktorisationstillfället. Detta regleras i dag av Finansinspektionens föreskrifter om ägar- och ledningsprövning. Eftersom förordningen är direkt tillämplig i Sverige behöver svenska regler som reglerar samma sak tas bort.

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2580 av den 17 juni 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU vad gäller tekniska tillsynsstandarder som specificerar de uppgifter som ska lämnas i ansökan om auktorisation som kreditinstitut och de faktorer som kan hindra behöriga myndigheter från att utöva en effektiv tillsyn.

Genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet² har även inneburit att ytterligare lagkrav har tillkommit, som kravet på styrelsens samlade kompetens i 3 kap. 2 § 5 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.³ Även detta gör att föreskrifterna behöver justeras. Skälen till att Finansinspektionen inför nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning för kreditinstitut är alltså att undvika dubbelreglering och se till att föreskrifterna i övrigt är anpassade till gällande lagkrav.

De nya föreskrifterna och allmänna råden träder i kraft den 18 juli 2023. Vid samma tidpunkt upphävs de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning samt de allmänna råden om ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

³ Prop. 2013/14:228.

Innehåll

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

1	Utgångspunkter	5
1.1	Målet med regleringen.....	5
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	6
1.3	Regleringsalternativ	8
1.3.1	Särskilt om filialer till kreditinstitut	9
1.4	Rättsliga förutsättningar	10
1.5	Ärendets beredning	10
1.6	Följdändringar	11
1.7	Ikraftträdande	12
2	Nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag	12
2.1	Föreskriftstexten.....	13
2.1.1	Ändring av begrepp.....	13
2.2	Ändringar i framför allt bilagorna	14
2.2.1	Undantag från informationskrav vid förvärv	14
2.2.2	Hänvisning till tidigare prövning i samband med lednings- och ägarledningsprövning	16
2.2.3	Uppgift om födelseort.....	17
2.3	Särskilt om frågorna som gäller anseende	18
2.3.1	Ny fråga om bland annat skattetillägg.....	18
2.3.2	Övriga språkliga justeringar	19
2.4	Övriga övergripande frågor	21
2.4.1	Vissa frågor stryks	21
2.4.2	Justering av formatet	22
2.4.3	Köpeskillings storlek vid förvärv	23
3	Nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut	23
3.1	Inledning.....	23
3.2	Definitioner	25
3.2.1	Ledningsorgan och styrelse	25
3.2.2	Arbetsstagarrepresentanter	26
3.3	Närmare om vissa tillägg som gjorts mot bakgrund av den delegerade förordningen	28

3.3.1	Finansiell information	28
3.3.2	Förvärvets syfte	28
3.3.3	Fråga om förvärvares och ledningspersoners anseende	29
3.3.4	Referenser från arbetsgivare	30
3.4	Särskilt om styrelsens samlade kompetens i kreditinstitut.....	31
3.4.1	Vilka som ska ingå i bedömningen av styrelsens samlade kompetens	31
3.4.2	Företagens lämplighetsbedömning	31
3.4.3	Intygande av den samlade kompetensen	33
3.4.4	Arbetsstagarrepresentanter	34
3.4.5	Avanmälan av styrelseledamöter	34
4	Nya allmänna råd	35
5	Förslagets konsekvenser	37
5.1	Allmänt om konsekvensutredningen	37
5.2	Konsekvenser för företagen	37
5.2.1	Berörda företag	37
5.2.2	Kostnader för företagen	38
5.2.3	Konsekvenser för små företag	40
5.2.4	Konsekvenser för konkurrensförhållandena.....	40
5.3	Konsekvenser för samhället och konsumenterna.....	41
5.4	Konsekvenser för Finansinspektionen	41

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Som ett led i prövningen av huruvida ett finansiellt företag ska få tillstånd att driva verksamhet, ska Finansinspektionen pröva om vissa ägare och ledningspersoner är lämpliga. Sådana prövningar görs även efter det att tillstånd har beviljats, till exempel när någon förvärvar en större mängd aktier i det finansiella företaget eller om vissa befattningshavare i företaget byts ut. Det övergripande syftet med de nya föreskrifterna är att Finansinspektionen ska ha tillgång till alla de uppgifter som behövs för att inspektionen ska kunna göra den lämplighetsprövning som krävs. Detta syftar i sin tur till att säkerställa att ägare till och ledningspersoner i de finansiella företagen är tillräckligt kvalificerade och lämpliga, och att de verkar för att företaget drivs enligt det regelverk som styr dess verksamhet.

Finansinspektionens nuvarande föreskrifter (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning, gäller såväl vid auktorisationstillfället, det vill säga när ett företag ansöker om tillstånd, som vid löpande ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar. Föreskrifterna gäller för ett stort antal företag, däribland kreditinstitut. När de nuvarande föreskrifterna nu upphävs ersätts de av två nya: en som enbart rör kreditinstitut och en som rör vissa andra finansiella företag.

Kommissionen beslutade under sommaren 2022 om en delegerad förordning⁴ som från och med den 18 juli 2023 kommer att reglera vilka uppgifter som en ansökan om auktorisation av kreditinstitut ska innehålla. Anledningen till att det som i dag regleras i de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning ska delas upp i två nya föreskrifter är att kommissionens delegerade förordning alltså enbart rör auktorisation av kreditinstitut.

En delegerad förordning gäller som lag i Sverige när den har trätt i kraft. För att undvika dubbelreglering kommer de nya föreskrifterna därför inte längre att reglera de ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar som sker vid auktorisationstillfället för kreditinstitut. Det innebär även att

⁴ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2580 av den 17 juni 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU vad gäller tekniska tillsynsstandarder som specificerar de uppgifter som ska lämnas i ansökan om auktorisation som kreditinstitut och de faktorer som kan hindra behöriga myndigheter från att utöva en effektiv tillsyn.

Finansinspektionen gör om stora delar av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2011:50) om ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse, som anger vad en ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse bör innehålla. För övriga finansiella företag som i dag omfattas av de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning, kommer de nya föreskrifterna fortsätta att reglera såväl prövningar som sker vid auktorisationstillfället som prövningar som görs efter det att tillstånd har beviljats.

De nya föreskrifterna för kreditinstitut (nedan kallade föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut) omfattar således endast löpande ägarprövningar och prövningar i samband med förändringar i kreditinstitutens ledningskrets. I förarbetena till lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) klargörs att bestämmelserna om ägarprövning ska ha samma innebörd vid löpande prövningar som vid den prövning som görs vid auktorisationstillfället.⁵ Utgångspunkten har därför varit att anpassa de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut efter de mer detaljerade informationskrav som finns i den delegerade förordningen. Förutom att Finansinspektionen genom de nya föreskrifterna kommer att kräva mer detaljerad information än tidigare, kommer inte den efterföljande prövning som Finansinspektionen gör av nya ägare, ägarlednings- eller ledningspersoner att förändras.

Utöver det som nämns ovan har ett antal generella ändringar gjorts i bilagorna till de nya föreskrifterna i förhållande till bilagorna till de nuvarande föreskrifterna. Syftet med ändringarna är framför allt att göra bilagorna tydligare och enklare för företagen att använda samt att effektivisera Finansinspektionens handläggning. Vissa ändringar har också gjorts för att harmonisera bilagorna till motsvarande föreskrifter som Finansinspektionen har meddelat på andra rättsområden.⁶

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Regler om prövning av ägare, ägarlednings- och ledningspersoner i kreditinstitut finns i dag i LBF. Motsvarande regler för betalningsinstitut finns i lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT), för institut för elektroniska pengar i lagen (2011:755) om elektroniska pengar (LEP), för

⁵ Se prop. 2002/2003:139 s. 389 och prop. 1995/96:173, s. 68.

⁶ Se framför allt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse med tillhörande bilagor som meddelades i samband med genomförandet av Solvens 2 i svensk rätt.

konsumentkreditinstitut i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (LVK), samt för bostadskreditinstitut i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter (LVB). Samtliga nu nämnda lagar hänvisar till 14 kap. LBF vad gäller ägarprövningar⁷.

Enligt 14 kap. 2 § LBF ska Finansinspektionen ge tillstånd till ett förvärv som innebär ett kvalificerat innehav om förvärvaren bedöms vara lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i ett kreditinstitut och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt.

Av 3 kap. 2 § 4 LBF följer att den som ska ingå i styrelsen för ett kreditinstitut, eller vara verkställande direktör eller ersättare för någon av dem, ska ha tillräcklig insikt och erfarenhet samt även i övrigt vara lämplig för uppgiften. Motsvarande regler för ledningsprövning finns i 2 kap. 3 § 5 LBT, 2 kap. 6 § 4 LEP, 6 § 4 LVK och 2 kap. 2 § 4 LVB. För kreditinstitut finns ytterligare ett krav i 3 kap. 2 § 5 LBF om att styrelsen i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget. För betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut finns inga sådana krav på samlad kompetens i styrelsen.

Vilka uppgifter som företagen ska lämna in vid ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar framgår i dag av Finansinspektionens föreskrifter om ägar- och ledningsprövning. Föreskrifterna gäller kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut. Bilagorna till de nuvarande föreskrifterna har till stor del sin utgångspunkt i de riktlinjer för lämplighetsbedömning vid förvärv som utfärdades gemensamt av de tre europeiska tillsynsmyndigheterna i samband med förvärvsdirektivets⁸ ikraftträdande. En uppdaterad version av dessa riktlinjer trädde i kraft den 1 oktober 2017.⁹ Riktlinjerna omfattar kreditinstitut, värdepappersföretag och försäkringsföretag.

Sedan 2012 finns även riktlinjer från Europeiska bankmyndigheten (EBA) för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande

⁷ Se 2 kap. 8 § LBT, 3 kap. 4 § LEP, 10 § LVK och 2 kap. 5 § LVB.

⁸ Europaparlamentets och Rådets direktiv 2007/44/EG av den 5 september 2007 om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn.

⁹ JC/GL/2016/01, meddelade den 20 december 2016.

befattningshavare. Dessa riktlinjer har uppdaterats och gäller sedan den 31 december 2021.¹⁰ Förutom att riktlinjerna förtydligar hur prövningen och bedömningen av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare bör göras, ger de vägledning vid bedömningen av styrelsens samlade kompetens. Bland annat bifogas ett formulär till riktlinjerna som företagen bör fylla i när de bedömer den samlade kompetensen.

Genom artikel 8 i kapitaltäckningsdirektivet¹¹ fick EBA i uppdrag att ta fram förslag till tekniska standarder för vad en ansökan om tillstånd ska innehålla och mallar för detta, samt tekniska standarder som ska specificera kraven på kvalificerade ägare till kreditinstitut. EBA presenterade sina förslag i juni 2017.¹² Mot bakgrund av EBA:s förslag beslutade kommissionen den 17 juni 2022 om en delegerad förordning som genomför de tekniska standarderna.¹³ Den delegerade förordningen innehåller bestämmelser om vilken information som den sökande ska lämna för ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning vid auktorisationstillfället. Den 20 juni 2022 beslutade kommissionen dessutom om en genomförandeförordning som fastställer standardformulär, mallar och förfaranden som gäller för att lämna in de uppgifter som specificeras i den delegerade förordningen.¹⁴ Förordningarna har trätt i kraft och ska börja tillämpas den 18 juli 2023.

1.3 Regleringsalternativ

Det är viktigt att det underlag som Finansinspektionen får in från företagen innehåller all information som inspektionen behöver för sin prövning. Föreskrifter som reglerar de berörda företagens ansökningar och anmälningar av ägare, ägarlednings- samt ledningspersoner har funnits sedan 2009 och liknande föreskrifter finns även för exempelvis försäkrings- och fondföretag.

¹⁰ EBA/GL/2021/06, meddelade den 2 juli 2021.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG.

¹² EBA/RTS/2017/08 och EBA/ITS/2017/05.

¹³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2580 av den 17 juni 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU vad gäller tekniska tillsynsstandarder som specificerar de uppgifter som ska lämnas i ansökan om auktorisation som kreditinstitut och de faktorer som kan hindra behöriga myndigheter från att utöva en effektiv tillsyn.

¹⁴ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2581 av den 20 juni 2022 om fastställande av tekniska genomförandestandarder för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU vad gäller tillhandahållande av uppgifter i ansökningar om auktorisation som kreditinstitut.

Finansinspektionen anser att transparenta och tydliga regler för ägar-, ägarlednings och ledningsprövningar främjar förtroendet för företagen och för marknaden i dess helhet samt bidrar till att skapa förutsebarhet för finansiella företag. Finansinspektionen anser vidare att bindande regler som tydligt anger vilka underlag och vilken information som krävs för att prövningen ska kunna genomföras främjar effektiviteten för både myndigheten och företagen.

Om Finansinspektionen hade valt att i stället för bindande föreskrifter ge ut allmänna råd på området, skulle det ha riskerat att skapa en större osäkerhet för företagen och försvåra inspektionens prövningar. Finansinspektionen anser därför att bestämmelser om vilka uppgifter som de berörda företagen ska lämna in vid en ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning även i fortsättningen ska meddelas genom föreskrifter. Däremot ska inga föreskrifter meddelas om vilka uppgifter som ska lämnas in vid auktorisationstillfället i fråga om kreditinstitut, eftersom detta numera regleras på unionsrättsnivå.

Det hade varit möjligt att även fortsättningsvis reglera vad som ska gälla för kreditinstitut och övriga finansiella företag i en och samma föreskrift. Men eftersom delar av de nuvarande föreskrifterna som avser kreditinstitut nu behöver tas bort för att förhindra dubbelreglering, blir det tydligare att reglera de olika institutformerna i separata föreskrifter.

1.3.1 Särskilt om filialer till kreditinstitut

De nuvarande reglerna om vilka uppgifter som svenska kreditinstitut som vill driva filialverksamhet utanför EES och kreditinstitut utanför EES som har filialverksamhet i Sverige ska lämna till Finansinspektionen finns i allmänna råd. Regeringen har dock bemyndigat Finansinspektionen att meddela bindande föreskrifter även på detta område.¹⁵ Trots dessa bemyndiganden har Finansinspektionen i detta regelprojekt valt att behålla bestämmelserna som rör filialverksamhet som allmänna råd, och därmed att inte föreslå bindande föreskrifter på detta område. Om Finansinspektionen framöver skulle få indikationer på att de allmänna råden inte är tillräckliga, finns däremot inga hinder för att se över behovet av föreskrifter i ett separat regelprojekt.

¹⁵ Se 5 kap. 2 § 17 och 20 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får, med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 2 § 3 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse (förordningen), meddela föreskrifter om de krav som ska gälla för deltagande i ledningen av ett kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 och 5 samt 14 kap. 2 § andra stycket förordningen.

Med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 2 § 17 förordningen, får Finansinspektionen även meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett kreditinstitut, eller ett sådant utländskt kreditinstitut som har inrättat filial i Sverige, ska lämna till Finansinspektionen i dess tillsynsverksamhet, samt när och hur de ska lämnas.

Finansinspektionen får också, med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 2 § 20 förordningen, föreskriva om vilka uppgifter – utöver vad som i övrigt framgår av förordningen – en ansökan, anmälan eller underrättelse enligt förordningen ska innehålla. Detsamma gäller vilka handlingar som samtidigt ska lämnas in till Finansinspektionen.

Motsvarande bemyndiganden för betalningsinstitut finns i 5 § 17 och 19 förordningen (2010:1008) om betaltjänster. För institut för elektroniska pengar finns bemyndigandena i 6 § 9, 11 och 12 förordningen (2011:776) om elektroniska pengar, och för konsumentkreditinstitut finns de i 6 § 1 och 3 förordningen (2014:397) om viss verksamhet med konsumentkrediter. För bostadskreditinstitut finns motsvarande bemyndiganden i 12 § 1, och 14 förordningen (2016:1033) om verksamhet med bostadskrediter.

1.5 Ärendets beredning

Föreskriftsarbetet påbörjades under hösten 2016 efter att EBA hade tagit fram ett förslag till tekniska standarder¹⁶. I arbetets inledningsskede konsulterade Finansinspektionen en extern referensgrupp med representanter från Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening och Sparbankernas Riksförbund. Finansinspektionen hade ett möte med den externa referensgruppen där de nuvarande föreskrifterna med bilagor och

¹⁶ Draft Regulatory Technical Standards under Article 8(2) of Directive 2013/36/EU on the information to be provided for the authorisation of credit institutions, the requirements applicable to shareholders and members with qualifying holdings and obstacles which may prevent the effective exercise of supervisory powers, samt Draft Implementing Technical Standards under Article 8(3) of Directive 2013/36/EU on standard forms, templates and procedures for the provision of the information required for the authorisation of credit institutions.

kommande ändringar av EU:s regelverk diskuterades. På mötet diskuterades även den rutin för vissa ledningsprövningar och ägarledningsprövningar för kreditinstitut som Finansinspektionen införde i mars 2015 och som företagen har tillämpat sedan dess. Rutinen har inneburit att kreditinstituten i förekommande fall har lämnat in en blankett, kallad 2.1, som har gällt kravet på att styrelsen i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget (styrelsens samlade kompetens).

Finansinspektionen remitterade den 20 december 2016 förslag till de nya föreskrifterna och allmänna råden. Synpunkter kom in från Sveriges Advokatsamfund, Facket för försäkring och finans (FTF), Finansförbundet, Näringslivets Regelnämnd, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). En del andra remissinstanser tillstyrkte remissförslaget utan att lämna några närmare synpunkter. Finansinspektionen har efter remitteringen bearbetat föreskriftsförslagen och i arbetet beaktat remissinstansernas synpunkter. De viktigaste synpunkterna redovisas och bemöts under respektive avsnitt i detta utkast till beslutspromemoria. Föreskriftsförslagen har även bearbetats redaktionellt.

Med anledning av att kommissionens beslut om den delegerade förordningen har dröjt, har även Finansinspektionens arbete med föreskriftsprojektet dragit ut på tiden. Kommissionen beslutade om den delegerade förordningen den 17 juni 2022 och den ska börja tillämpas den 18 juli 2023. Eftersom det har gått så pass lång tid sedan föreskriftsförslagen remitterades och vissa ytterligare ändringar har gjorts utöver de som framgick i den remissen, har Finansinspektionen beslutat att nu remittera förslagen på nytt. För att underlätta för de remissinstanser som redan har lämnat synpunkter remitteras även ett utkast till beslutspromemoria, i stället för en sedvanlig remisspromemoria.

1.6 Följdändringar

Eftersom Finansinspektionen nu upphäver de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning behöver hänvisningar till dessa föreskrifter som finns i andra föreskrifter ändras. Det gäller följande föreskrifter:

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2010:3) om betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer,

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:49) om institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare,
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:8) om viss verksamhet med konsumentkrediter, samt
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2016:29) om verksamhet med bostadskrediter.

I dessa föreskrifter ändras även begreppet ställföreträdare till ersättare som en följd av de ändringar som införs i de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning (se avsnitt 2.1.1).

Hänvisningar till de nuvarande föreskrifterna finns även i Finansinspektionens allmänna råd om ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Dessa allmänna råd upphävs och ersätts av nya allmänna råd, eftersom frågan om vad en sådan ansökan ska innehålla tas om hand av kommissionens delegerade förordning. De nya allmänna råden behandlas i avsnitt 4.

1.7 Ikraftträdande

De nya föreskrifterna och allmänna råden träder i kraft samtidigt som den delegerade förordningen börjar gälla den 18 juli 2023.

Ansökningar och anmälningar som har kommit in före ikraftträdandet behöver inte kompletteras med anledning av de uppgiftsskyldigheter som nu tillkommer. Däremot har Finansinspektionen, som alltid i denna typ av ärenden, möjlighet att begära in kompletteringar om det anses nödvändigt.

2 Nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag

De nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag omfattar betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut.

2.1 Föreskriftstexten

De nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag har de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning som förlaga. Vad som främst skiljer de nya föreskrifterna från de nuvarande är att kreditinstituten inte längre omfattas och att bilagorna har reviderats, bland annat för att överensstämma med de ändringar som gjordes på försäkringsområdet när Solvens 2¹⁷ genomfördes i svensk rätt. Det görs även vissa förändringar när det gäller möjligheten att hänvisa till tidigare prövningar. Dessutom tillkommer en ny fråga om bland annat skattetillägg och vissa justeringar görs i de befintliga frågorna om anseende. Vissa språkliga och redaktionella ändringar görs också, som att begreppet ställföreträdare byts ut mot ersättare, vilket närmare beskrivs i avsnittet nedan.

De nya föreskrifterna är liksom de nuvarande uppdelade på fysiska personer och juridiska personer. I beslutspromemorian till de nuvarande föreskrifterna anges att blanketten för juridiska personer även ska användas av utländska förvärvare som inte motsvarar en svensk juridisk person men inte heller är en fysisk person, till exempel en trust.¹⁸ Finansinspektionen anser att detta även ska gälla för de föreskrifter som nu meddelas.

2.1.1 Ändring av begrepp

Finansinspektionens ställningstagande: Begreppet ställföreträdare byts ut mot *ersättare* i såväl föreskrifterna som i deras bilagor. Denna ändring görs även i de föreskrifter där följdändringar görs. Vidare byts begreppen förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, som används i bilagorna 1 a och b, ut mot begreppet *styrelse*.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: Av 3 kap. 2 § 4 LBF följer att den som ska vara verkställande direktör i ett företag, ledamot i företagets styrelse, eller

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet, samt kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet.

¹⁸ Se beslutspromemorian Föreskrifter om ägar- och ledningsprövning - motivering samt behovs- och konsekvensanalys, FI Dnr 09-3117, s. 11.

ersättare för någon av dessa personer, ska ha tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen i ett kreditinstitut och även i övrigt vara lämplig för en sådan uppgift.¹⁹ Med ersättare menas här styrelsesuppleant och vice verkställande direktör. Detta skiljer sig från begreppen som används i 10 § de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning, där det anges att verkställande direktören eller dennes ställföreträdare, det vill säga den som ska tjänstgöra i stället för den verkställande direktören, ska provas.²⁰

Finansinspektionen anser visserligen att begreppen ersättare och ställföreträdare i det här sammanhanget kan likställas med varandra. Tydlighetsskäl talar dock för att samma begrepp bör användas i de nya föreskrifterna som används i LBF. I de nya föreskrifterna ska därför begreppet ersättare användas.

Begreppet förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i bilagorna 1 a och b ersätts med begreppet *styrelse* för att harmonisera begreppet med övriga delar av föreskrifterna och med LBF.²¹

2.2 Ändringar i framför allt bilagorna

2.2.1 Undantag från informationskrav vid förvärv

Finansinspektionens ställningstagande: Möjligheten som ges i de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning att

- beviljas undantag från kravet på att lämna viss information (3 §), och
- under vissa förutsättningar kunna avstå från att lämna viss information (7 och 8 §§), överförs till de nya föreskrifterna.

När det gäller förvärvarens möjlighet att avstå från att lämna vissa uppgifter som redan lämnats i en tidigare ägar- eller ledningsprövning, tydliggörs att detta endast gäller under förutsättning att uppgifterna fortfarande är aktuella och riktiga. Det införs ett krav i bilagorna på att förvärvaren i förekommande fall ska intyga detta.

¹⁹ Se även 6 § första stycket 4 LVK, 2 kap. 6 § första stycket 4 resp. 2 kap. 3 § 4 LEP, och 2 kap. 2 § första stycket 4 resp. 3 kap. 2 § första stycket 4 LVB.

²⁰ Frågan om ersättare för styrelseledamot är hanterad i föreskrifterna genom att styrelsesuppleant uttryckligen anges i punktlistan i 10 §.

²¹ Jfr också prop. 2003/04:112 s. 46 och 47.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll med undantag för att en ruta av förbiseende saknades i bilaga 1 a och 1 b. Det gäller den ruta där en förvärvare som hänvisar till uppgifter i en tidigare prövning ska intyga att de tidigare lämnade uppgifterna fortfarande stämmer. Vidare saknades, av misstag, undantaget från kravet på att lämna viss information i bilaga 1 b.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: I 3 § de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning anges en möjlighet för företagen att beviljas undantag från kravet på att lämna viss information för ägar- och ägarledningsprövningen. Undantagsmöjligheten beaktar proportionalitetsprincipen som anges i kapitaltäckningsdirektivet och möjliggör för Finansinspektionen att medge undantag om informationskraven inte anses motsvara den nytta som inspektionen har av informationen vid prövningen, eller om kraven inte anses vara anpassade till förvärvaren och till förvärvets art.

Därutöver finns det i 7 och 8 §§ de nuvarande föreskrifterna bestämmelser om förenklad ansökan som innebär att en förvärvare i vissa särskilt angivna fall kan undantas från kravet på att lämna in alla de upplysningar som framgår av bilagorna, om inte Finansinspektionen särskilt begär det. Det gäller till exempel när förvärvaren är ett finansiellt företag som redan står under tillsyn inom EES. I dessa fall förutsätts Finansinspektionen kunna förlita sig på den prövning som har gjorts av en annan tillsynsmyndighet inom EES vad gäller förvärvarens anseende.

Finansinspektionen kan konstatera att undantagsmöjligheterna som anges i 3, 7 och 8 §§ de nuvarande föreskrifterna i praktiken har försvårat i stället för att underlätta prövningen för berörda företag. Det kan för det första vara oklart när och i vilket ärende personer tidigare har prövats och vilka uppgifter som lämnades in då. Det är inte heller ovanligt att det under ärendets gång uppdagas att någonting har inträffat efter den senaste prövningen som gör att den tidigare informationen har blivit inaktuell. Finansinspektionen har mot den bakgrunden övervägt om det är lämpligt att ta bort dessa undantag, men kommit fram till att de bör vara kvar med hänsyn till proportionalitetsprincipen i kapitaltäckningsdirektivet. I stället tydliggörs i de nya föreskrifterna att undantag enligt 7 § (motsvarande 8 § i de nuvarande föreskrifterna) från kravet på att lämna uppgifter inte gäller om de tidigare lämnade uppgifterna har blivit inaktuella eller visat sig vara felaktiga. I bilagorna införs en ruta där den som hänvisar till uppgifter om

anseende i tidigare prövningar ska intyga att uppgifterna som har lämnats tidigare fortfarande stämmer.

Att den som är föremål för prövning medges undantag från att lämna viss information betyder inte att denne undantas från prövning.

Finansinspektionen tar alltid – oavsett om personen har prövats tidigare eller inte – in uppgifter från Polismyndigheten, Bolagsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och företag som erbjuder kreditupplysningar i samband med prövningen. I vissa fall begär inspektionen även in uppgifter från utländska tillsynsmyndigheter. Dessutom har Finansinspektionen alltid möjlighet att i särskilda fall begära in samtliga uppgifter.

2.2.2 Hänvisning till tidigare prövning i samband med lednings- och ägarledningsprövning

Finansinspektionens ställningstagande: Möjligheten till undantag från kravet på att lämna information genom att hänvisa till tidigare prövningar i samband med ledning- och ägarledningsprövning förs inte över till de nya föreskrifterna.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* anförde att möjligheten för en sökande att hänvisa till tidigare prövningar bör behållas. Enligt föreningen bör inte avsaknad av korrekt ärendenummer vara ett hinder då Finansinspektionen bör kunna söka på den sökandes namn eller personnummer. Föreningen påpekade också att det bör vara den enskildes ansvar att säkerställa att de tidigare lämnade uppgifter är korrekta.

Finansinspektionens skäl: I inledningen av bilaga 1 c och 2 till nuvarande föreskrifter om ägar- och ledningsprövning, anges att en person som tidigare lämnat identisk information till Finansinspektionen i ett annat ärende kan hänvisa till detta ärende genom att uppge diarienummer och vilka uppgifter det gäller. Syftet med denna möjlighet har varit att underlätta den administrativa bördan för företagen.

Till skillnad från undantagsmöjligheten vid ägarprövning, som behandlas i avsnitt 2.2.1, följer möjligheten att hänvisa till tidigare prövningar i samband med ägarlednings- respektive ledningsprövning inte av någon paragraf i föreskrifterna eller någon artikel i kapitaltäckningsdirektivet. Finansinspektionen kan också konstatera att denna möjlighet inte har inneburit den administrativa lättnad för företagen som var syftet. I själva

verket har det ofta inneburit längre handläggningstider jämfört med om företaget hade lämnat in allt material från början, eftersom ärendena ändå har behövt kompletteras för att den inlämnade informationen har varit ofullständig eller i vissa fall inkorrekt.

Trots det som *Svenska Bankföreningen* har anfört, konstaterar Finansinspektionen således att möjligheten att hänvisa till tidigare lämnad information inte har inneburit den administrativa lättnad för företagen som var avsedd, snarare tvärtom. Möjligheten att hänvisa till tidigare ärenden bör därför tas bort, med följderna att hela bilaga 1 c och 2 därmed ska fyllas i vid ansökan/anmälan om ägarlednings- respektive ledningsprövning.

2.2.3 Uppgift om födelseort

Finansinspektionens ställningstagande: I bilagorna 1 a och c samt bilaga 2 anges att ansökan respektive anmälan ska innehålla en uppgift om födelseort.

Remisspromemorian: Det fanns inte något sådant förslag i den tidigare remissen.

Remissinstanserna:

Finansinspektionens skäl: I samband med ägar- ägarlednings- och ledningsprövning ska vissa personuppgifter anges om den som ansökan eller anmälan avser. Det handlar om namn, adress, telefonnummer och liknande uppgifter.

Inom EU har ett arbete påbörjats för att införa ett system för informationsdelning mellan unionens tillsynsmyndigheter i ärenden som rör ägarlednings- och ledningsprövningar. Syftet med detta system är att effektivisera tillsynen samt säkerställa en likartad och konsekvent tillämpning av unionslagstiftningen. Systemet ska enligt gällande tidsplan vara implementerat under det fjärde kvartalet 2023. För att möjliggöra denna informationsdelning behöver samtliga tillsynsmyndigheter i viss utsträckning begära in samma uppgifter i samband med sina prövningar. I ett utkast till riktlinjer som de europeiska tillsynsmyndigheterna Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), EBA och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) har publicerat för offentlig konsultation i december 2022, anges vilka uppgifter som kommer

att vara nödvändiga att lämna.²² I huvudsak överensstämmer uppgifterna som anges där med vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen enligt bilagorna till de nuvarande föreskrifterna. Dock saknas i de nuvarande bilagorna, i förhållande till vad som kommer att krävas enligt riktlinjerna, ett fält för att ange födelseort.²³

Finansinspektionen är skyldig att söka följa riktlinjer som de europeiska tillsynsmyndigheterna utfärdar.²⁴ Det finns därför skäl att införa ett fält i bilagorna 1 a och c samt bilaga 2 om att ansökan respektive anmälan ska innehålla uppgift om födelseort.

2.3 Särskilt om frågorna som gäller anseende

I samtliga bilagor till de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning finns frågor som syftar till att bedöma anseendet hos företagens befintliga eller presumtiva ägare, ägarlednings- och ledningspersoner. Dessa frågor justeras i de nya föreskrifterna, främst språkligt men även till viss del materiellt, på det sätt som anges i detta avsnitt.

2.3.1 Ny fråga om bland annat skattetillägg

Finansinspektionens ställningstagande: En ny fråga förs in i samtliga bilagor om eventuella beslut från Skatteverket om skattetillägg, förseningsavgift eller motsvarande avgift, efterbeskattning eller skönsbeskattning.

Remisspromemorian: Förslaget angav att eventuella beslut om skattetillägg ska anges, däremot inget om beslut om förseningsavgift eller motsvarande avgift, efterbeskattning eller skönsbeskattning.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

²² Se Consultation paper on Draft joint Guidelines on the system established by the European Supervisory Authorities for the exchange of information relevant to the assessment of the fitness and propriety of holders of qualifying holdings, directors and key function holders of financial institutions and financial market participants by competent authorities (JC 2022 76), från den 2 december 2022.

²³ Det finns i nuvarande bilagor ett fält för att ange födelseort. Detta fält gäller dock bara för personer som inte är folkbokförda i Sverige.

²⁴ Artikel 16.3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten).

Finansinspektionens skäl: I bilagorna till de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning finns ingen direkt fråga om eventuella beslut från Skatteverket. Där finns bara en fråga om huruvida den aktuella personen under de senaste fem åren har varit (eller är) part i något skiljenämndsförfarande, civilrättslig process eller förvaltningsprocess som rör skatt eller näringsverksamhet. Inom ramen för en ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning hämtar Finansinspektionen in uppgifter om skattetillägg och andra beslut från Skatteverket och begär därefter ofta in yttranden från de berörda företagen när skattetillägg uppdagas. Finansinspektionen anser att det är både tydligare och effektivare att redan vid ansöknings- eller anmälningstillfället ställa en direkt fråga om eventuella skatterelaterade beslut till personen eller företaget som ska prövas. På så sätt får dessa redan från början möjlighet att uttala sig om omständigheterna kring sådana beslut, vilket bör leda till effektivare prövningar.

Enligt det förslag som remitterades 2016 skulle enbart eventuella beslut om skattetillägg anges. Eftersom även beslut från Skatteverket i fråga om förseningsavgifter och motsvarande avgifter, efterbeskattning och skönsbeskattning beaktas i lämplighetsprövningen, har det tidigare remitterade förslaget kompletterats i det avseendet.

2.3.2 Övriga språkliga justeringar

Finansinspektionens ställningstagande: Vissa frågor i bilagorna förtydligas, till exempel när det gäller i vilka fall det ska anges om man blivit dömd för eller delgivits misstanke om brott. Dessutom tydliggörs vad som ingår i frågan huruvida man tidigare har varit föremål för ingripande.

Det ska inte finnas någon fråga i bilagorna om huruvida man har godtagit en uppgörelse om att lämna en anställning eller annat uppdrag.

Remispromemorian: Enligt förslaget skulle frågan om man någon gång blivit avskedad från en anställning även inkludera liknande fall där man godtagit en uppgörelse om att lämna en anställning eller annat uppdrag. Förslaget innehöll inte något förtydligande av vad som avses med ett ingripande och innehöll begreppet sanktion i stället för ingripande. I övrigt hade förslaget samma innehåll.

Remissinstanserna: *Finansförbundet, Facket för försäkring och finans (FTF), Svenska Bankföreningen och Tjänstemännens centralorganisation*

(TCO) avstyrkte förslaget i den del som handlade om att jämställa avskedande med fall där man har godtagit en uppgörelse. Enligt nämnda remissinstanser är dessa typer av uppgörelser relativt vanliga i finans- och försäkringsbranschen och används ofta vid övertalighet och omorganisationer. Dessutom kan uppgörelserna vara behäftade med sekretessklausuler, som ofta innehåller skadeståndssanktionerade överenskommelser. *Sveriges Advokatsamfund* anförde att frågan om huruvida man tidigare har varit föremål för sanktion bör förtydligas eftersom det inte är självklart att uttryck i lagtexten, som anmärkning eller varning, av allmänheten uppfattas som exempel på sanktioner. Det är därför lätt att personer utan ont uppsåt underlåter att nämna till exempel anmärkningar och varningar när Finansinspektionen frågar om tidigare sanktioner. Advokatsamfundet påpekade också att sanktioner som är äldre än tio år måste behandlas med stor försiktighet när Finansinspektionen bedömer personers lämplighet. Enligt samfundet kan det inte accepteras att förvaltningsrättsliga beslut och åtgärder får samma eller mer långtgående effekter för den enskilde än straffrättsliga åtgärder. Advokatsamfundet jämförde med näringsförbud som beslutas för en period på mellan tre och tio år, och påpekade att belastningsregistret gallras efter som mest tio år.

Finansinspektionens skäl: Sedan de nuvarande föreskrifterna meddelades 2009, har Finansinspektionen fått återkommande frågor från företagen om hur vissa delar av bilagorna ska fyllas i. Vid handläggningen av ärenden om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning har Finansinspektionen också märkt att företagen ofta missuppfattar vissa frågor eller utelämnar information som ska finnas med. När en fråga missuppfattats eller när svar har utelämnats måste inspektionen begära in kompletteringar. Det leder till en längre handläggningstid och innebär merarbete både för företagen och Finansinspektionen.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan har Finansinspektionen därför gjort vissa förtydliganden i de nya föreskrifterna. Det tydliggörs till exempel i vilka fall man ska ange om man har blivit dömd för eller delgivits misstanke om brott. I linje med vad *Sveriges Advokatsamfund* har anført, förtydligas även frågan om huruvida man har varit föremål för ingripande genom att exempel på ingripanden anges. Det blir genom ändringen tydligt att Finansinspektionen med ingripande – förutom beslut om återkallelse av tillstånd, varning eller anmärkning – även avser till exempel ett beslut om särskild avgift eller sanktionsavgift. Begreppet sanktion byts också ut mot ingripande. Justeringen innebär ingen förändring i sak utan görs för att den

nya formuleringen ska stämma bättre överens med den terminologi som används i LBF.

När det gäller synpunkten från Advokatsamfundet om att Finansinspektionen måste behandla sanktioner som är äldre än tio år med stor försiktighet, har inspektionen tidigare tagit ställning till denna fråga inom ramen för ett annat föreskriftsprojekt (FI dnr 16-6723). Skälet till att tioårsgränsen avskaffades var att förtydliga att även sanktionsbeslut som är äldre än tio år har betydelse för Finansinspektionens lämplighetsbedömning. Även innan ändringen gjordes beaktade inspektionen i praktiken sanktioner som låg mer än tio år tillbaka i tiden, eftersom det inte finns något hinder mot det enligt gällande regler. För att undanröja det intryck som de tidigare bilagorna gav av att en sanktion som var äldre än tio år inte var relevant i det sammanhanget, valde Finansinspektionen att justera bilagorna. Den bedömning som inspektionen gjorde i samband med det tidigare föreskriftsprojektet kvarstår.

Flera remissinstanser har invänt mot förslaget att utvidga frågan om man någon gång har blivit avskedad från en anställning till att även inkludera liknande fall där man har godtagit en uppgörelse om att lämna en anställning eller ett annat uppdrag. Efter ytterligare överväganden, och med hänsyn till vad remissinstanserna har anfört, väljer Finansinspektionen att inte genomföra den föreslagna ändringen.

I bilagorna har frågor som i dag lyder ”ange om” ersatts med ja- eller nej-frågor. Vissa av de nuvarande sammanslagna frågorna har separerats så att det tydligare framgår att det är flera frågor som ska besvaras.

I de nya föreskrifterna tydliggörs även att ledningspersonens cv ska bifogas till ansökan eller anmälan. I nuvarande föreskrifter anges att meritförteckning ska bifogas, vilket inte är att likställa med ett cv i alla sammanhang. Finansinspektionen får relativt ofta be om kompletteringar när det gäller cv.

2.4 Övriga övergripande frågor

2.4.1 Vissa frågor stryks

Finansinspektionens ställningstagande: Frågan till fysisk ägare om konsoliderad situation stryks. Inspektionen tydliggör också att frågorna om

kapitaltäckning inte gäller för konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Av misstag hade frågan om konsoliderad situation utelämnats från bilaga 1 b i utkastet till föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: I bilaga 1 a till Finansinspektionens föreskrifter om ägar- och ledningsprövning finns i dag en fråga om huruvida den som är föremål för prövning är en del av en konsoliderad situation. Eftersom en fysisk ägare inte kan vara en del av en konsoliderad situation överförs den frågan inte till de nya föreskrifterna.

Frågorna om konsoliderad situation har, i förhållande till det förslag som remitterades 2016, även justerats för att anpassas till den lydelse som nuvarande föreskrifter har fått genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2021:15) om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning.

När det gäller frågorna om kapitaltäckning i bilaga 1 a och 1 b tydliggörs det att dessa frågor inte gäller för konsumentkreditinstitut och bostadskreditinstitut.

2.4.2 Justering av formatet

Finansinspektionens ställningstagande: Bilagorna görs mer användarvänliga genom några mindre justeringar.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: För att göra bilagorna mer användarvänliga förändras utformningen till viss del. Exempelvis justeras numreringen av frågorna om anseende som av vissa har upplevts som ologisk eller felaktig.

Liknande ändringar gjordes inom ramen för arbetet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse. För mer information om de överväganden som gjordes i

det projektet hänvisas till beslutspromemorian till Nya och ändrade regler för försäkringsföretag till följd av Solvens 2 (FI Dnr 10-9537).

2.4.3 Köpeskillings storlek vid förvärv

Finansinspektionens ställningstagande: I bilagorna 1 a och b tydliggörs att sökanden i samband med ägarprövning vid förvärv ska ange köpeskillings storlek, eller ett spann om det är relevant.

Remisspromemorian: Det fanns inte något sådant förslag i den tidigare remissen.

Remissinstanserna:

Finansinspektionens skäl: Inom ramen för ägarprövningar ska Finansinspektionen bland annat bedöma förvärvarens förmåga att finansiera förvärvet, förvärvarens finansiella styrka och lämplighet samt om förvärvet kan antas vara ekonomiskt sunt. Köpeskillings storlek är en väsentlig komponent vid denna bedömning. Om köpeskillingen inte anges i ansökan, vilket är relativt vanligt förekommande, behöver Finansinspektionen begära in kompletterande information från sökanden. Detta innebär merarbete för såväl den sökande som för Finansinspektionen och leder ofta till längre handläggningstider. I syfte att skapa ökad tydlighet tas därför en uttrycklig fråga in i bilaga 1 a och b om köpeskillings storlek. Om sökanden inte vid ansökningstillfället kan uppge ett exakt förvärvspris kan ett uppskattat belopp anges, i form av ett spann inom vilket förvärvbeloppet slutligen kommer att rymmas.

3 Nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut

Finansinspektionen inför nya föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning som endast omfattar kreditinstitut.

3.1 Inledning

De nya föreskrifterna utgår till stor del från föreskriftstexten i de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning. Det som främst skiljer dessa åt är att de nya föreskrifterna endast gäller vid löpande ägar-, ägarlednings-

och ledningsprövningar och inte vid auktorisationer. En annan skillnad är att kreditinstituten ska bedöma styrelsens samlade kompetens varje gång styrelsens sammansättning ändras. Denna ändring görs mot bakgrund av att kreditinstituten omfattas av ett krav i 3 kap. 2 § första stycket 5 LBF på att hela styrelsen ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Ytterligare en skillnad är att bilagorna till de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut anpassas efter de informationskrav som finns i den delegerade förordningen som reglerar vad som gäller för auktorisationer av kreditinstitut i fråga om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar. Detta medför att vissa informationskrav tillkommer och att vissa blir mer detaljerade. Bland de nya informationskraven finns vissa uppgifter som förvärvaren måste lämna om denne har sitt huvudkontor i ett land utanför EES eller är en trust, ett företag för kollektiva investeringar eller en statsägd förmögenhetsfond. Enligt den delegerade förordningen ska ägare även lämna in finansiell information om företag som står under dennes ledning eller kontroll²⁵. Någon närmare precisering eller avgränsning av vad som menas med att ett företag står under någons ”ledning eller kontroll” finns inte i förordningen, men Finansinspektionen tolkar begreppet ”ledning eller kontroll” som att personen åtminstone har ett kvalificerat innehav²⁶ i företaget. Finansinspektionen inför därför ett krav på att sådan finansiell information ska lämnas in. Motsvarande information begär Finansinspektionen redan i dag ofta in i samband med ägarprövningar, bland annat för att det ska vara möjligt att bedöma ägarnas kapitalstyrka. Se särskilt avsnitt 3.3.1 nedan om vad som menas med finansiell information.

Vidare innebär anpassningen till den delegerade förordningen att presumtiva ägare och ledningspersoner ska uppge eventuella förbindelser med personer i politiskt utsatt ställning enligt definitionen i det fjärde penningtvättsdirektivet²⁷. Frågorna om ägares, ägarlednings- och ledningspersoners anseende är också, till följd av anpassningen till den

²⁵ Bilaga 2, 2(g).

²⁶ Enligt definitionen i 1 kap. 5 § 15 LBF.

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG.

delegerade förordningen, mer detaljerade än vad de är i de föreskrifter som rör andra finansiella företag än kreditinstitut.

Anpassningen till informationskraven i den delegerade förordningen görs för att säkerställa att Finansinspektionens provning inte baseras på olika underlag beroende på om provningen görs vid den inledande tillståndsprövningen eller vid ett senare tillfälle. Anpassningarna innebär också att de gemensamma riktlinjerna för lämplighetsbedömning vid förvärv, som de europeiska tillsynsmyndigheterna har beslutat om,²⁸ i stor utsträckning tas om hand. Detta eftersom informationskraven i den delegerade förordningen är mer långtgående än den information som bör lämnas enligt riktlinjerna.

Bortsett från de bestämmelser som införs eller tas bort för att anpassa föreskrifterna till de mer detaljerade informationskraven i den delegerade förordningen, har föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprovning i kreditinstitut utformats i linje med föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprovning i vissa finansiella företag. De justeringar av föreskrifterna som framgår i avsnitt 2, och de överväganden som Finansinspektionen där redogör för, gäller alltså även ändringarna i föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprovning i kreditinstitut.

3.2 Definitioner

3.2.1 Ledningsorgan och styrelse

I takt med att reglerna för provningen av ägare och ledning i finansiella företag har harmoniserats allt mer inom EU har det tillkommit vissa nya begrepp för att benämna företagens högsta ledning och ledande befattningshavare.

I artikel 91 i kapitaltäckningsdirektivet framgår det bland annat att ledamöter i ledningsorganet alltid ska ha ett tillräckligt gott anseende samt tillräckliga kunskaper, färdigheter och erfarenheter för att kunna utföra sina plikter.

Av förarbetena till de bestämmelser som genomför kapitaltäckningsdirektivet framgår att begreppet ledningsorgan i första hand gäller styrelsen. Det konstateras emellertid att direktivet är utformat för att

²⁸ JC/GL/2016/01, meddelade den 20 december 2016.

tillämpas inom EU med mycket skiftande bolagsrättsliga traditioner, vilket innebär att bestämmelserna om ledningsorgan i vissa fall får anses gälla såväl styrelsen som den verkställande direktören. Vidare konstateras i förarbetena att det i enlighet med svensk lagstiftningstradition bör anges i varje enskilt fall om det är styrelsen, eller styrelsen och den verkställande direktören, som omfattas av respektive bestämmelse. Enligt samma princip syftar styrelsen, respektive verkställande direktören, inte på ersättare för dessa om det inte särskilt anges.²⁹

Finansinspektionen har utgått från de förarbetsuttalanden som nämns ovan i arbetet med föreskrifterna som nu beslutas.

3.2.2 Arbetstagarrepresentanter

Finansinspektionens ställningstagande: Arbetstagarrepresentanter omfattas av samma krav som en ordinarie styrelseledamot eller suppleant till denna och det finns därför inte anledning att undanta arbetstagarrepresentanter från kraven att lämna information enligt de nya föreskrifterna.

Remisspromemoria: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* anförde att samma krav inte kan ställas på arbetstagarrepresentanter som på andra styrelseledamöter i den lämplighetsbedömning som görs av Finansinspektionen, eftersom kraven som ställs i LBF inte ska inverka på arbetstagarorganisationers rätt att utse representanter. Enligt föreningen behöver det också tydliggöras att arbetstagarrepresentanter inte ska omfattas av företagets lämplighetsbedömning av enskilda styrelseledamöter, eftersom de krav på kunskap och erfarenhet som företag ställer på styrelseledamöter inte får inverka på arbetstagarorganisationernas möjlighet att utse representanter. *Näringslivets Regelnämnd* efterfrågade en konsekvensanalys av inkludandet av arbetstagarrepresentanter i föreskrifternas krav. Nämnden påpekade också att arbetstagare i ett kreditinstitut generellt sett inte alltid kan förväntas ha samma kompetens som en styrelseledamot.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har under åren fått återkommande frågor från företagen om huruvida arbetstagarrepresentanter

²⁹ Se prop. 2013/14: 228 s. 167.

omfattas av reglerna i LBF och av den prövning som Finansinspektionen gör av ledningspersoner.

I förarbetena till de bestämmelser som genomför kapitaltäckningsdirektivet anför att de krav som ställs i artikel 91 bör kunna tillämpas även för arbetstagarledamöter.³⁰ Däremot framhålls det att detta inte får innebära att det ställs krav som inverkar på arbetstagarorganisationernas rätt att utse arbetstagarrepresentanter i styrelsen enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Av 11 § lagen om styrelserepresentation för de privatanställda framgår att om inte annat följer av den lagen ska det som är föreskrivet i annan lag eller författning om styrelseledamot och styrelsesuppleant i ett företags styrelse tillämpas på arbetstagarledamöter och suppleanter för sådana ledamöter.

Av 8 kap. 2 § aktiebolagslagen framgår att om inte annat följer av lagen om styrelserepresentation för de privatanställda, samt lagen (2008:9) om arbetstagarers medverkan vid gränsöverskridande fusioner, ska arbetstagarrepresentanter vid tillämpningen av aktiebolagslagen jämnas med styrelseledamöter.

I LBF finns inga särskilda bestämmelser om arbetstagarrepresentanters roll i styrelsen. Utgångspunkten bör därför, i linje med de förarbetsuttalanden som nämns ovan, vara att en arbetstagarrepresentant är en styrelseledamot som omfattas av samma krav som övriga styrelseledamöter.

När det gäller synpunkterna från *Svenska Bankföreningen* och *Näringslivets regelnämnd*, anför Finansinspektionen följande:

Som framgår ovan saknas lagstöd för att undanta arbetstagarrepresentanter från kraven i LBF. Tvärtom anges i förarbetena att kraven bör kunna tillämpas även för arbetstagarledamöter. Finansinspektionen bedömer inte heller att kraven som ställs på styrelseledamöter i ett kreditinstitut kan anses inverka på arbetstagarorganisationernas rätt att utse arbetstagarrepresentanter. Det finns därför inte anledning att undanta arbetstagarrepresentanter från kraven på att lämna information enligt de nu föreslagna föreskrifterna. Eftersom detta regelgivningsprojekt inte innebär några ändringar i förhållande till vad som gäller för

³⁰ Se prop. 2013/14:228 s. 176.

arbetstagarrepresentanter i dag, tas dessa krav inte upp i konsekvensutredningen i avsnitt 5.

När det gäller bedömningen av arbetstagarrepresentanten i förhållande till företagets samlade kompetens, se särskilt avsnitt 3.4.4 nedan.

3.3 Närmare om vissa tillägg som gjorts mot bakgrund av den delegerade förordningen

3.3.1 Finansiell information

Finansinspektionens ställningstagande: En årsredovisning eller en senare fastställd rapport ska alltid bifogas ansökan för samtliga företag som förvärvaren har ett kvalificerat innehav i.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* framförde att det bör förtydligas vilken finansiell information, förutom kreditbetyg och publicerade rapporter såsom årsredovisningar, som förvärvaren ska bifoga ansökan enligt punkten 2.6.4 i bilaga 1 a.

Finansinspektionens skäl: När det gäller den finansiella information som förvärvaren ska bifoga ansökan enligt punkten 2.6.4 i bilaga 1 a respektive punkten 2.4.3 i bilaga 1 b, justeras dessa punkter för att bättre överensstämja med den delegerade förordningen. Med anledning av *Svenska Bankföreningens* synpunkter vill Finansinspektionen framhålla att det inte bedöms lämpligt att närmare precisera vilken finansiell information som ska bifogas ansökan vid en ägarprövning, eftersom olika typer av förvärv kräver olika mycket information. Åtminstone en årsredovisning eller en senare fastställd rapport ska dock alltid bifogas ansökan.

3.3.2 Förvärvets syfte

Finansinspektionens ställningstagande: Förvärvaren ska bland annat uppge hur länge denne har för avsikt att behålla innehavet i målbolaget.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* ville att Finansinspektionen skulle förtydliga skälen till att förvärvaren ska redogöra för hur länge denne har för avsikt att behålla innehavet i målbolaget. Föreningen efterfrågade

också ett förtydligande av vilka konsekvenser det kan få om förvärvaren avyttrar innehavet i förtid, alternativt utsträcker innehavet i förhållande till den tidsram som har angetts.

Finansinspektionens skäl: Som beskrivits ovan (avsnitt 1.1) är Finansinspektionens utgångspunkt att de ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar som görs fortlöpande ska baseras på samma underlag som vid auktorisationstillfället. Frågorna om förvärvets syfte i punkt 3.3.2 i bilaga 1 a, respektive punkt 3.3.2 i bilaga 1 b, finns även i den delegerade förordningen.³¹ Finansinspektionen anser därför att denna information bör lämnas även vid prövningar som sker efter auktorisationstillfället. Med anledning av *Svenska Bankföreningens* begäran om förtydliganden, vill Finansinspektionen klargöra att inspektionen i dagsläget inte kan se att ett avyttrande som sker tidigare eller senare än vad som har uppgetts i bilagorna skulle kunna få några negativa konsekvenser för förvärvaren.

3.3.3 Fråga om förvärvares och ledningspersoners anseende

Finansinspektionens ställningstagande: Förvärvare och ledningspersoner ska ange om de någon gång i Sverige eller utomlands har fått ett tillstånd att driva verksamhet återkallat. De ska också ange om de på något annat sätt har uteslutits eller fråntagits sin rätt att driva verksamhet av en myndighet eller ett offentligt organ, eller av en branschorganisation eller liknande organ.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* anförde att kravet enligt punkten 2.3.3.h) i bilaga 1 c är för långtgående och bör begränsas till det finansiella området även vad gäller uteslutning eller liknande från en branschorganisation eller liknande.

Finansinspektionens skäl: Som beskrivits ovan (avsnitt 1.1) är Finansinspektionens utgångspunkt att de ägar-, ägarlednings- och ledningsprövningar som görs fortlöpande ska baseras på samma underlag som vid auktorisationstillfället. Tilläggen i punkt 2.8.3 h) i bilaga 1 a, punkt 2.9.1 g) i bilaga 1 b, punkt 2.3.3 h) i bilaga 1 c, respektive punkt 2.7.3. h) i bilaga 2, görs mot bakgrund av att den delegerade förordningen innehåller motsvarande frågor. Finansinspektionen anser dessutom att det är relevant

³¹ Bilaga 2, 1 (c och d).

för bedömningen av en tilltänkt förvärvares eller ledningspersons lämplighet om denne har misskött någon verksamhet, även sådan som ligger utanför det finansiella området. Det som *Svenska Bankföreningen* har anfört ändrar inte den bedömningen.

3.3.4 Referenser från arbetsgivare

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs inget krav på att ange referenser från tidigare arbetsgivare. Sådana referenser kan dock begäras in av Finansinspektionen om det behövs för att bedöma den tilltänkte ledande befattningshavarens lämplighet.

Remisspromemorian: I bilaga 2 till föreskriftsförslaget fanns en bestämmelse om att en anmälan om ledningsprövning skulle innehålla referenser från arbetsgivare som den som ska prövas har haft under de senaste sex åren.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* ifrågasatte syftet med kravet på att referenser från arbetsgivare ska bifogas ansökan.

Finansinspektionens skäl: Som beskrivits ovan (avsnitt 1.1) är Finansinspektionens utgångspunkt att de bedömningar som görs fortlöpande ska baseras på samma underlag som vid auktorisationstillfället. Det tidigare remitterade förslaget om att man vid en anmälan om ledningsprövning ska ange referenser från tidigare arbetsgivare motiverades av att samma fråga finns i den delegerade förordningen. Finansinspektionen utesluter inte att det kan bli aktuellt att kontakta tidigare arbetsgivare om inspektionen är tveksam till den tilltänkte ledande befattningshavarens lämplighet. Finansinspektionens bedömning är dock att denna möjlighet inte kommer att utnyttjas regelbundet. Inspektionen har alltid möjlighet att begära in referenser i särskilda fall. Efter ytterligare överväganden, och med beaktande av vad *Svenska Bankföreningen* har anfört, bedömer Finansinspektionen att det däremot inte är nödvändigt att kräva referenser i varje anmälan om ledningsprövning. Något sådant krav ska därför inte ställas i bilaga 2.

3.4 Särskilt om styrelsens samlade kompetens i kreditinstitut

3.4.1 Vilka som ska ingå i bedömningen av styrelsens samlade kompetens

Finansinspektionens ställningstagande: Endast de ordinarie styrelseledamöterna ska bedömas inom ramen för den samlade kompetensen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: Som nämnts ovan framgår det av artikel 91 i kapitaltäckningsdirektivet att ledamöter i ledningsorganet alltid ska ha tillräckligt gott anseende, tillräckliga kunskaper, färdigheter och erfarenheter för att kunna utföra sina plikter. Det framgår dessutom att ledningsorganets sammansättning på ett adekvat sätt ska avspegla tillräckligt breda erfarenheter.

I svensk rätt har detta krav, som ofta benämns styrelsens samlade kompetens, införlivats genom 3 kap. 2 § 5 LBF. Där anges, som ett av kraven för att ett svenskt företag ska få tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse, att styrelsen i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget. Företaget ansvarar även löpande för att styrelsen har en tillräcklig samlad kompetens.

Med styrelse, respektive verkställande direktör, avses normalt inte ersättare för dessa om det inte särskilt anges (i enlighet med resonemanget i avsnitt 3.2.1). I 3 kap. 2 § 5 LBF anges uttryckligen styrelsen, vilket därmed utesluter den verkställande direktören (om denne inte ingår i styrelsen i egenskap av styrelseledamot), dennes ersättare samt styrelsesuppleanter. Dessa ska därmed inte inkluderas i bedömningen av styrelsens samlade kompetens.

3.4.2 Företagens lämplighetsbedömning

Finansinspektionens ställningstagande: Företagets lämplighetsbedömning av den nya ledningspersonen ska bifogas ansökan. Däremot införs inget krav på att en behörig firmatecknare från företaget ska intyga att en lämplighetsbedömning gjordes när personen tillträdde.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. I bilaga 2 till föreskriftsförslaget fanns dock en bestämmelse om att behörig firmatecknare från företaget ska intyga att en lämplighetsbedömning har gjorts av den person som anmälan avser. Motsvarande bestämmelse fanns även i bilaga 1 c avseende de fall där företaget som ägarledningsprövningen gäller är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag i ett finansiellt konglomerat.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* ifrågasatte behovet av att företagets lämplighetsbedömning ska bifogas ansökan. Enligt föreningen måste den detaljerade information som har lämnats av den fysiska personen, tillsammans med det faktum att företaget har undertecknat ansökan, innebära att utfallet av företagets lämplighetsbedömning har varit positivt. Det bör enligt föreningen därför räcka att företaget bifogar sin sammanfattande bedömning.

Finansinspektionens skäl: Sedan 2015 har Finansinspektionen tillämpat en rutin vid ägarlednings- och ledningsprövning som innebär att företagen får lämna in ytterligare underlag i vissa av sina ansökningar eller anmälningar. Dessa underlag består dels av en lämplighetsbedömning av den enskilde ledamoten vid ledningsprövning och ägarledningsprövning när ägaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, dels av en blankett om företagets bedömning av styrelsens samlade kompetens (bilaga 2.1).

Ett företag bör göra en lämplighetsbedömning av varje ny ledamot i styrelsen. Det följer av punkten 22 i EBA:s och Esmas riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare. Vidare framgår av punkten 2.1.a i bilaga 3 till riktlinjen, att företaget bör tillhandahålla uppgifter om alla lämplighetsbedömningar som har gjorts av den enskilda personen, såsom relevanta styrelseprotokoll eller andra handlingar. Finansinspektionen anser att företagens lämplighetsbedömning är ett nödvändigt underlag för inspektionens tillsyn. Vad *Svenska Bankföreningen* anförut ändrar inte den bedömningen. Företagets lämplighetsbedömning ska därför bifogas ansökan.

När det gäller frågan om att en behörig firmatecknare från företaget ska intyga att en lämplighetsbedömning har gjorts i samband med att en person tillträder, har Finansinspektionen valt att inte genomföra förslaget i den

delen (se avsnitt 3.4.3 om motsvarande ändring i förhållande till remisspromemorian).

3.4.3 Intygande av den samlade kompetensen

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs inget krav på att företagets bedömning av den samlade kompetensen ska lämnas in vid varje ledningsprövningsanmälan. Inte heller införs något krav på att behörig firmatecknare ska intyga att en sådan bedömning har gjorts. Vid behov kan Finansinspektionen dock begära in företagets bedömning.

Remisspromemorian: I bilaga 2 till föreskriftsförslaget framgick att en behörig firmatecknare vid ledningsprövningsanmälan ska intyga att företaget har bedömt styrelsens samlade kompetens. En motsvarande bestämmelse fanns i bilaga 1 c gällande de fall företaget som ägarledningsprövningen avsåg var ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag i ett finansiellt konglomerat.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* har avstyrkt förslaget om att behörig firmatecknare vid ledningsprövningsanmälan ska intyga att företaget har bedömt styrelsens samlade kompetens. Samfundet ifrågasätter bland annat om en firmatecknare har behörighet att intyga detta och om det ingår i dennes roll.

Finansinspektionens skäl: I de nuvarande föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning finns inget krav på att kreditinstitutets bedömning av styrelsens samlade kompetens ska lämnas in vid löpande ledningsprövningar. Finansinspektionens har dock tillhandahållit ett formulär (bilaga 2.1) på inspektionens webbplats som företaget har ombetts att lämna in.

I de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut införs – i linje med punkten 30 i EBA:s och ESMA:s riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare – en bestämmelse som tydliggör att kreditinstituten ska bedöma styrelsens samlade kompetens vid varje tillfälle då en ledamot byts ut. Inte heller i de nya föreskrifterna införs dock något krav på att företagets bedömning av den samlade kompetensen ska lämnas in vid varje anmälan om ledningsprövning.

Som hjälp vid bedömningen kan kreditinstituten lämpligtvis använda sig av de blanketter som EBA och Esma tillhandahåller i sina riktlinjer för

lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och av ledande befattningshavare. Kreditinstituten ska alltså inte längre använda sig av det formulär (bilaga 2.1) som Finansinspektionen i dag tillhandahåller.

Finansinspektionen har alltid möjlighet att – under handläggningen av ärenden om ledningsprövning eller inom ramen för den löpande tillsynen – ställa frågor om den bedömning av styrelsens samlade kompetens som företaget har gjort, eller begära in bedömningen om det bedöms vara nödvändigt.

Vad gäller frågan om att en behörig firmatecknare från företaget ska intyga att en bedömning av styrelsens samlade kompetens har gjorts i samband med tillsättningen av personen, har Finansinspektionen, med beaktande av synpunkterna från *Sveriges Advokatsamfund*, valt att inte genomföra förslaget i den delen.

3.4.4 Arbetstagarrepresentanter

Finansinspektionens ställningstagande: Företagets bedömning av styrelsens samlade kompetens ska innefatta arbetstagarrepresentanter i styrelsen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända.

Finansinspektionens skäl: Arbetstagarrepresentanter utses inte av bolagsstämman som andra styrelseledamöter, utan av arbetstagarorganisationen. Företagens möjlighet att påverka vilka arbetstagarrepresentanter som väljs in i styrelsen är därmed begränsad, vilket också lett till en del frågor till Finansinspektionen om huruvida dessa styrelseledamöter ska ingå i bedömningen av styrelsens samlade kompetens. Som konstateras i avsnitt 3.2.2, har arbetstagarrepresentanter samma ansvar och lyder under samma bestämmelser som en ordinarie styrelseledamot. Det betyder enligt Finansinspektionens bedömning att de även ska ingå i företagets bedömning av styrelsens samlade kompetens.

3.4.5 Avanmälan av styrelseledamöter

Finansinspektionens ställningstagande: I samband med att en styrelseledamot avgår ska kreditinstituten utvärdera och bedöma styrelsens

samlade kompetens. Vid behov kan Finansinspektionen begära in företagets bedömning av den samlade kompetensen.

Remisspromemorian: Förslaget innehöll ett krav på att kreditinstitut som underrättar Finansinspektionen om att en styrelseledamot avgått även ska intyga att företaget har utvärderat och bedömt styrelsens samlade kompetens med anledning av bortfallet.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* har avstyrkt förslaget i den del som gäller att firmatecknaren ska intyga att företaget har bedömt styrelsens samlade kompetens när en styrelseledamot avgår. Samfundet ifrågasätter bland annat om en firmatecknare har behörighet att intyga detta och om det ingår i dennes roll.

Finansinspektionens skäl: Det framgår av 10 § de nuvarande föreskrifterna att företaget ska underrätta Finansinspektionen när antalet styrelseledamöter minskar. Bestämmelsen överförs till de nya föreskrifterna. Av 3 kap. 2 § 5 LBF följer, som nämnts ovan, ett krav på att styrelsen i ett kreditinstitut i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget. I samband med att en styrelseledamot avgår ska företaget därför ha utvärderat och bedömt styrelsens samlade kompetens. Även i dessa fall kan Finansinspektionen vid behov begära in företagets bedömning av den samlade kompetensen.

Vad gäller frågan om att behörig firmatecknare ska intyga att företaget har utvärderat och bedömt styrelsens samlade kompetens med anledning av bortfallet, gör Finansinspektionen samma bedömning som har redovisats i avsnitt 3.4.4. Något sådant krav införs alltså inte.

4 Nya allmänna råd

Finansinspektionens ställningstagande: De nya allmänna råden reglerar vad svenska kreditinstitut bör bifoga en ansökan om tillstånd att etablera filialer utanför EES, och vad kreditinstitut utanför EES bör bifoga en ansökan om tillstånd att etablera en filial i Sverige.

Remisspromemoria: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrkte förslaget eller hade inget att invända. *Svenska Bankföreningen* efterfrågade dock ett förtydligande av vilka regler som gäller för filialetableringar inom EES.

Finansinspektionens skäl: De nuvarande allmänna råden om vad en ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse bör innehålla upphävs eftersom den delegerade förordningen anger vad en sådan ansökan ska innehålla. Dessutom innehåller de nuvarande råden inaktuella hänvisningar till bland annat upphävda föreskrifter och vissa bestämmelser om filialetablering inom EES, som numera täcks av filialförordningen³².

Finansinspektionens nya allmänna råd anger enbart vad svenska kreditinstitut bör bifoga en ansökan om tillstånd att etablera filialer utanför EES och vad kreditinstitut utanför EES bör bifoga en ansökan om tillstånd att etablera filial i Sverige. Med anledning av *Svenska Bankföreningens* fråga finns det anledning att klargöra att de nya allmänna råden alltså inte gäller för filialetableringar inom EES. Som påpekats ovan regleras vissa av bestämmelserna i de nu gällande allmänna råden numera av filialförordningen.

Utöver att Finansinspektionen uppdaterar hänvisningar till lagar och andra föreskrifter, görs i övrigt inga ändringar i sak. De delar av de nuvarande allmänna råden som berör det kvarvarande tillämpningsområdet överförs i stort sett oförändrade till de nya allmänna råden. Vissa redaktionella ändringar görs dock för att de nya allmänna råden ska likna andra nyligen utgivna råd.

³² Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 926/2014 av den 27 augusti 2014 om tekniska standarder för genomförande rörande standardformulär, mallar och anmälningsförfaranden vid utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Allmänt om konsekvensutredningen

Finansinspektionen ska enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning göra en konsekvensutredning innan nya föreskrifter och allmänna råd beslutas. Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som de nya föreskrifterna bedöms få för företagen, samhället, konsumenterna och Finansinspektionen.

En beskrivning av vad Finansinspektionen vill uppnå med de ändringar som införs, vilka alternativa lösningar som finns och vilka effekter som skulle följa om ändringarna inte genomfördes framgår av avsnitt 1.1–1.3. Vidare framgår de rättsliga förutsättningarna för att genomföra ändringarna ovan av avsnitt 1.4 och överväganden vad gäller ikraftträdandet av avsnitt 1.7.

Som framgår i promemorian är merparten av de ändringar som föreslås en direkt följd av nya eller ändrade regelverk från EBA och EU, samt av lagändringar som genomför EU-regler. Övriga ändringar syftar till att åstadkomma en effektiv tillsyn över att de finansiella företagen följer gällande lagstiftning, vilket också är en EU-rättslig skyldighet för Sverige. På detta sätt överensstämmer de beslutade ändringarna med de skyldigheter som följer av att Sverige är medlem i EU.

5.2 Konsekvenser för företagen

5.2.1 Berörda företag

De företag som omfattas av de nya reglerna är kreditinstitut (dvs. banker och kreditmarknadsföretag), betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, bostadskreditinstitut och konsumentkreditinstitut. När detta utkast till beslutpromemoria remitteras finns det 120 kreditinstitut, varav 44 är sparbanker, 41 bankaktiebolag, 33 kreditmarknadsbolag och 2 medlemsbanker. Vidare finns det 74 konsumentkreditinstitut, 56 betalningsinstitut, 18 bostadskreditinstitut och 6 institut för elektroniska

pengar, det vill säga 154 företag som omfattas av de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag.³³

Det är alltså drygt 270 företag som omfattas av de föreslagna föreskriftsändringarna. Storleken på och verksamheten hos dessa företag skiljer sig åt i hög grad. Bland kreditinstituten finns såväl de tre svenska storbankerna³⁴, vars totala tillgångar utgör cirka 85 procent av samtliga bankers samlade tillgångar i Sverige, som små lokala sparbanker. Flera av de mindre kreditinstituten har endast ett fåtal anställda, vilket även är fallet för många av de övriga institut som omfattas av de nuvarande föreskrifterna. Det är alltså stor skillnad mellan företagen som berörs av dessa regler. För en mer detaljerad beskrivning av kreditinstitutsmarknaden, se Finansinspektionens rapport Bankbarometern³⁵.

5.2.2 Kostnader för företagen

Finansinspektionen bedömer att de nya föreskrifterna inte kommer att innebära några ökade kostnader för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, bostadskreditinstitut och konsumentkreditinstitut. Dessa institut påverkas endast på så sätt att vissa språkliga och utseendemässiga ändringar görs i de bilagor som ska fyllas i vid ägarprövningar, ägarledningsprövningar och ledningsprövningar. De merkostnader som eventuellt skulle kunna uppstå beror i så fall av att företagen behöver vänja sig vid utformningen och strukturen på de uppdaterade bilagorna. Detta gäller i så fall även för kreditinstituten, som också får liknande uppdaterade bilagor att fylla i. Finansinspektionen bedömer att kostnaden för att vänja sig vid de uppdaterade bilagorna blir försumbar.

Bilagorna till de nya föreskrifterna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i kreditinstitut anpassas även efter de mer detaljerade informationskrav som följer av den delegerade förordningen, vilket gör att några frågor är nya eller mer detaljerade än i de nuvarande föreskrifterna. Syftet med dessa ändringar är att underlaget för ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning inte ska skilja sig åt mellan den prövning som görs vid auktorisationstillfället och den som görs vid löpande ändringar i ägar-, ägarlednings- eller ledningsstrukturen. Eftersom syftet med de ändringar som införs i bilagorna i övrigt är att förenkla och förtydliga för företagen,

³³ Från FI:s företagsregister, den 13 januari 2023.

³⁴ SEB, Svenska Handelsbanken och Swedbank.

³⁵ Senast publicerad den 27 oktober 2022, dnr. 22-27291.

bör den invänjning som eventuellt krävs innebära ytterst marginella kostnader. Det blir av naturliga skäl en viss kostnad för inläsning, men eftersom de nya reglerna bör leda till förenklingar för företagen bedömer Finansinspektionen att denna inläsningskostnad väsentligt understiger de tidsbesparingar som förtydligandena innebär. Därför har Finansinspektionen inte närmare uppskattat denna kostnad.

De nya föreskrifterna innebär inte några höjda anmälnings- eller ansökningsavgifter och bedöms inte heller leda till några materiella kostnader för de berörda företagen.

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna för kreditinstituten av att bedöma styrelsens samlade kompetens, konstaterar Finansinspektionen att sådana bedömningar naturligtvis innebär administrativa kostnader. Kreditinstituten bör dock ha bedömt styrelsens samlade kompetens fortlöpande sedan 2012, i linje med EBA:s riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare. Dessutom har kravet på styrelsens samlade kompetens funnits i LBF sedan den 2 augusti 2014. Finansinspektionen bedömer därför att det faktum att det i de nya föreskrifterna för kreditinstitut införs en uttrycklig bestämmelse om att kreditinstituten är skyldiga att bedöma den samlade kompetensen i styrelsen, inte bör medföra några ökade kostnader för kreditinstituten.

I avsnitt 3.4.3 anges att den tillfälliga blanketten 2.1 om bolagets bedömning av den samlade kompetensen, som de flesta kreditinstitut har lämnat in vid varje ny ledningsprövning sedan 2015, inte kommer att läggas till som en bilaga till de nya föreskrifterna. Företagen rekommenderas i stället att använda sig av det formulär som EBA har utformat för ändamålet. Eftersom detta är ett betydligt mer detaljerat formulär än blanketten 2.1, har Finansinspektionen uppskattat den merkostnad som det kan medföra för företagen.

Om man antar att samtliga kreditinstitut i genomsnitt byter ut en ledningsperson per år, och att det tar ett kreditinstitut i snitt fyra arbetstimmar mer att använda sig av det formulär som EBA har utformat i stället för den nuvarande blanketten 2.1 för att bedöma den samlade kompetensen, kan kostnaden för detta beräknas uppgå till cirka 5 200 kronor för ett kreditinstitut (4 timmar x 1 300 kronor) per år. Eftersom 125 kreditinstitut berörs av föreskrifterna uppskattas den totala kostnaden för

samtliga kreditinstitut till 650 000 kronor (125 företag x 5 200 kronor) per år.

När det gäller de alternativa regleringsmöjligheter som berörs ovan i avsnitt 1.3 bedömer Finansinspektionen att de inte skulle få mer positiva effekter för företagen, snarare tvärtom. Om det saknas ett tydligt regelverk finns det risk för att företagen behöver komplettera ansökan eller anmälan flera gånger, vilket skulle leda till längre handläggningstider hos Finansinspektionen.

5.2.3 Konsekvenser för små företag

De krav som finns på företagen i dag vad gäller ägare, ägarledningspersoner och ledningspersoner regleras i lag. Vid utformandet av de nya ägarprövningsregler som följde av genomförandet av förvärvsdirektivet, bedömde regeringen att det varken fanns behov eller möjligheter att ta särskild hänsyn till små företag.³⁶ Finansinspektionen bedömer att det inte heller finns möjlighet att genom föreskrifterna göra särskilda undantag för mindre företag.

Finansinspektionen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna av ändringarna inte blir annorlunda för små företag än för större företag, förutom att kostnaderna för mindre företag blir större i relation till storleken på deras verksamhet.

5.2.4 Konsekvenser för konkurrensförhållandena

Som nämnts i avsnitt 5.2.2 innebär inte de nya reglerna i sak några större förändringar för de berörda företagen jämfört med de krav som ställs i de nuvarande föreskrifterna. Därför finns det ingen anledning att anta att ändringarna kommer att påverka konkurrensförhållandena mellan företagen. Däremot bör eventuella kostnader, som nämnts ovan i avsnitt 5.2.3, av naturliga skäl relativt sett bli större för små företag än för stora. Finansinspektionen bedömer även att förslaget inte nämnvärt kommer att förändra eller begränsa företagens förmåga att konkurrera.

³⁶ Se prop. 2008/09:155 s. 119.

5.3 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Syftet med ändringarna är att tydliggöra de bestämmelser som finns i dag. Syftet är också att genomföra de ändringar som krävs enligt lag, enligt antagna riktlinjer från EBA och enligt kommissionens delegerade förordning. Konsekvenserna av dessa ändringar för konsumenterna är obefintliga eftersom reglerna om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning endast berör vissa finansiella företag och deras information till tillsynsmyndigheten. Ändringarna väntas inte heller i övrigt få några konsekvenser för samhället.

5.4 Konsekvenser för Finansinspektionen

De nya föreskrifterna kommer sannolikt att påverka Finansinspektionens arbete på flera sätt. Arbetet kommer att bli mer effektivt genom att företagen, i större utsträckning än tidigare, kommer att lämna korrekta och tillräckliga uppgifter redan när de lämnar sin ansökan eller anmälan. Det kommer i sin tur innebära att handläggningen inte tar lika lång tid. I de fall Finansinspektionen bedömer att företagen måste lämna in sin bedömning av styrelsens samlade kompetens, kommer det dock att innebära mer arbete för Finansinspektionen när dessa underlag ska granskas och bedömas.

Med tanke på de ringa effekter som ändringarna väntas få för de berörda företagen bedömer Finansinspektionen att det inte behöver tas några särskilda hänsyn när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och att det inte heller finns något behov av särskilda informationsinsatser i form av exempelvis FI-forum eller liknande.